

Þriðjudaginn 8. mars 1983.

Nr. 5/1981. **Guðni Þórðarson**

(Þorsteinn Júlíusson hrl.)

gegn

Kjartani Reyni Ólafssyni hrl.

f. h. Perlus Cruises Company Ltd.

(Ólafur Þorgrímsson hrl.).

Hlutafélag. Skuldabréf. Umboð. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Halldór Þorbjörnsson og Sigurgeir Jónsson og Guðrún Erlendsdóttir, settur hæstaréttardómari.

Áfrýjandi hefur skotið málinu til Hæstaréttar með stefnu 15. janúar 1981. Hann krefst sýknu af kröfum stefnda í málinu og málskostnaðar úr hans hendi bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms að niðurstöðu til og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Héraðsdómi hefur ekki verið áfrýjað að því er tekur til Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f. Kemur héraðsdómurinn því ekki til endurskoðunar að því er hana varðar.

Fyrir Hæstarétti hafa aðiljar lýst yfir því, að rétt heiti stefnda sé Perlus Cruises Company Ltd., en ekki Perlus Cruises, svo sem hann var nefndur í stefnu og greinargerð í héraði og í dómsorði hins áfrýjaða dóms.

Í samningi þeim, sem greindur er í hinum áfrýjaða dómi, segir, að hann sé gerður milli stefnda og „SUNNA TRAVEL BUREAU hereinafter called „THE GENERAL AGENT“ represented by Mr. Gudni Thordarson, Director“. Samkvæmt þessu mátti stefndi, sem sjálfur hafði ritað samninginn og lagt hann fyrir áfrýjanda til undirskriftar, ætla, að viðsemjandi hans væri Sunna Travel Bureau, en ekki áfrýjandi í eigin nafni, þótt áfrýjandi hagaði nafnritun sinni undir samninginn með þeim hætti sem hann gerði. Sést og af öðrum gögnum málsins, að stefndi taldi, eftir að viðskiptasamningurinn frá 23. ágúst 1977 kom til framkvæmda, að umboðsaðili hans væri sá, er greindur var í upphafi samningsins.

Fyrirsvarsmenn stefnda hafa ekki gefið aðiljaskýrslur í málinu, og engin gögn eru komin fram um það sérstaklega, að þeir hafi litið svo á, að áfrýjandi ræki á eigin ábyrgð það fyrirtæki, sem samningurinn sagði hann semja fyrir, eða hann bæri annars persónulega ábyrgð á skuldbindingum þess.

Samkvæmt því, sem greint hefur verið, ber að sýkna áfrýjanda af kröfum stefnda, en eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti falli niður.

D ó m s o r ð:

Áfrýjandi, Guðni Þórðarson, á að vera sýkn af kröfum stefnda, Kjartans Reynis Ólafssonar hæstaréttarlögmanns f. h. Perlus Cruises Company Ltd.

Málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti fellur niður.

S é r a t k v æ ð i

**hæstaréttardómaranna Halldórs Þorbjörnssonar
og Sigurgeirs Jónssonar.**

Við teljum með tilvísun til forsendna hins áfrýjaða dóms, að staðfesta beri niðurstöðu hans að því er varðar áfrýjanda Guðna Þórðarson, en málinu hefur ekki verið gagnáfrýjað né heldur hefur því verið áfrýjað gagnvart Ferðaskrifstofunni Sunnu h/f. Þá teljum við, að staðfesta ætti málskostnaðarákvæði héraðsdóms og dæma áfrýjanda til þess að greiða stefnda 70.000.00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur sjó- og verslunardóms Reykjavíkur 27. nóvember 1980.

Mál þetta, sem dómtekið var að loknum munnlegum málflutningi 27. okt. sl., höfðaði Kjartan Reynir Ólafsson hæstaréttarlögmaður, Háaleitisbraut 68, Reykjavík, fyrir hönd Perlus Cruises, 11 Sachtouri Str., Piraeus, Grikklandi, fyrir sjó- og verslunardómi Reykjavíkur með stefnu, birtri 23. jan. 1980, aðallega gegn Guðna Þórðarsyni, Garðastræti 39, og Ferðaskrifstofunni Sunnu h/f, báðum í Reykjavík, til greiðslu in solidum á bandarískum dólum að upphæð 62.739.00 með 3% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð og byrjaðan mánuð frá 1. janúar 1979 til 1. júní 1979, með 4% dráttarvöxtum frá þeim degi til 1. september 1979, en með 4.5% dráttarvöxtum frá þeim degi til greiðsludags, og málskostnaði að skaðlausu eftir mati dóms-

ins, en til vara eru þær dómkröfum gerðar, að Guðni Þórðarson verði einn dæmdur til greiðslu ofangreindra krafna, og til þrautavara, að Ferðaskrifstofan Sunna h/f verði eitt dæmt til greiðslu á ofangreindum kröfum.

Af hálfu stefnda Guðna Þórðarsonar eru þær dómkröfur gerðar, að stefndi verði með öllu sýknaður af kröfum stefnanda í máli þessu og að stefnanda verði gert að greiða honum málskostnað að mati dómsins.

Af hálfu stefnda Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f er ekki sótt þing.

Leitað hefur verið árangurslaust um sáttir í máli þessu að því er varðar stefnanda og stefnda Guðna Þórðarson.

II.

Í stefnu er málavöxtum lýst á þá leið, að hinn 23 ágúst 1977 hafi stefndi Guðni Þórðarson gerst aðalumboðsmaður stefnanda á Íslandi. Í framhaldi af því hafi hann hafið farmiðasölu í siglingaferðir með skipi stefnanda og hafi hann staðið að þeirri sölu í skrifstofu Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f, þar sem stefndi Guðni sé stjórnarformaður. Í þóknun hafi aðalumboðsmaður átt að fá 25% umboðslaun. Hafi hann því átt að skila stefanda andvirði seldra farmiða að frádregnum 25% umboðslaunum, en að auki hafi hann átt að inneimta hafnargjöld og skila stefnanda.

Stefnukrafan sundurliðist þannig:

heildarupphæð seldra farmiða	\$ 77.052.00
mínus 25% umboðslaun	\$ 19.263.00
	\$ 57.789,00
plús hafnargjöld	\$ 4.950.00
Samtals	\$ 62.739.00

Stefndi hafi ekki fengist til að greiða skuld þessa þrátt fyrir ítrekaðar greiðsluáskoranir stefnanda og marggefin loforð stefnda þar um.

Á dskj. 3 er samningur, dags. 23. ágúst 1977.

Í upphafi samnings þessa segir svo:

„Agreement between 1) Perlus Cruises Company Ltd. hereinafter called „The owners“, represented by Mr. George Louris, Director and/or capt. Nicolas Peridis, Director and 2) Sunna Travel Bureau hereinafter called „the general agent“ represented by Mr. Gudni Thordarson, Director.“

Undir samning þennan er ritað fyrir „the owners“ George Louris, nafn hans og starfsheiti er stimplað við undirritunina, svo og er þar stimpill stefnanda. Fyrir „the general agent“ undirritar Guðni Þórðarson. Ekkert kemur fram í undirritun, að hann undirriti fyrir einhvern, og enginn stimpill er notaður. 1. og 2. bls. samningsins er árituð á spássíðu af Guðna Þórðarsoni og stimpluð með stimpli stefnanda og skammstöfuð nafnritun, sem

gæti verið nafnritun George Louis, þess sem undirritaði samninginn fyrir stefnanda.

Á dskj. 4 er yfirlit yfir selda farmiða. Niðurstaða yfirlitsins er í samræmi við stefnukröfur. Yfirliti þessu fylgja farseðlarnir, sem þar eru skráðir. Farseðlarnir eru flestallir stimplaðir annað hvort með stimpli „Sunna Tourist Bureau“ eða „Sunna Travel“.

Á dskj. 5 og 6 eru telex, dags. 23. og 28. des. 1978, frá stefnanda til Sunnu „Att. Mr. Thordarson“, þar sem spurt er um uppgjör fyrir selda farmiða á árinu 1978. Á dskj. 8 er telex frá Sunnu til stefnanda, dags. 9. jan. 1979, undirritað Thordarson. Í telexi þessu kemur fram, að þrátt fyrir að stefnandi hafi gert sitt besta, sé það ómögulegt að koma uppgjóri í gegnum gjaldeyriskerfið fyrr en eftir um það bil 3 vikur. Á dskj. 7 er telex frá stefnanda til Sunnu, stílað eins og fyrri telex, þar er verið að spyrja um uppgjör. Á dskj. 10 er telex frá Sunnu, undirritað Thordarson, dags. 19. febrúar 1979, þar kemur fram, að tafir á uppgjóri séu vegna ákvörðunar gjaldeyrisyfirvalda um frestun á öllum gjaldeyrisyfirfærslum frá Íslandi. Á dskj. 11 er telex frá stefnanda, dags. 6. mars 1979, þar sem m. a. er óskað eftir vottorði frá gjaldeyrisyfirvöldum um, að bannað sé að yfirfæra gjald-eyri frá Íslandi. Á dskj. 12 er telex frá stefnanda, dags. 10. mars 1979, þar sem óskað er svars við telexinu á dskj. 11. Á dskj. 13 er telex, dags. 14. mars 1979, frá stefnanda, þar sem óskað er eftir uppgjóri eða vottorði frá gjaldeyrisyfirvöldum. Á dskj. 14 er telex, dags. 28. mars 1979, og er það sama efnis og dskj. 13. Á dskj. 15 er enn telex frá stefnanda, dags. 28. apríl 1979. Þar er m. a. beðið um upplýsingar um það, hvenær ætlunin sé að greiða skuldina. Á dskj. 16 er telex, dags. 30. apríl, frá Sunna Travel, undirritað Thordarson, þar kemur fram, að útveguð hafi verið iðinber gögn varðandi tafir á gjaldeyrisyfirfærslu fyrir selda farseðla. Á dskj. 17 er telex, dags. 8. maí 1979, til Sunnu, þar sem m. a. er spurt um uppgjör. Á dskj. 18 er telex, dags. 18. júlí 1979, frá stefnanda til Sunna travel bureau, þar er minnt á skuldina við stefnanda. Á dskj. 19 er telex frá Sunna travel til stefnanda, dags. 18. ágúst, þar kemur fram, að líklegt sé, að gjaldeyrisyfirfærsla fari fram innan 10 daga og að gert verði það, sem hægt sé, til þess að koma þessu í gegn. Þetta telex er undirritað Thordarson.

Með bréfi, dags. 17. sept. 1979, fór stjórn stefnda Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f þess á leit við skiptaráðandann í Reykjavík, að hann heimilaði félaginu greiðslustöðvun, sbr. II. kafla laga nr. 61/1978.

Í beiðninni kom m. a. fram, að félagið hafi um nokkurn tíma átt í miklum fjárhagsörðugleikum. Fyrirhugað væri að endurskipuleggja alla starfsemina og hafi m. a. verið ráðinn nýr framkvæmdastjóri í því skyni.

Með úrskurði, uppkveðnum 26. sept. 1979, var stefnda Ferðaskrifstofunni Sunnu h/f veitt umbeðin greiðslustöðvun samkvæmt 7. gr. laga nr.

6/1978 með þeim réttarverkunum, sem í 8. gr. sömu laga greinir, í þrjá mánuði frá uppkvaðningu úrskurðarins.

Á dskj. 28 er kæra til rannsóknarlögreglu ríkisins frá lögmanni stefnanda, dags. 20. febrúar sl., þar sem kærð eru meint skilaskvik stefnda Guðna Þórðarsonar persónulega og/eða sem stjórnarformanns Ferðaskrifstofunnar Sunnu.

Á dskj. 27 er framburður stefnda Guðna fyrir rannsóknarlögreglu ríkisins 20. mars 1980. Stefndi Guðni mótmælti því, að hér væri um skilaskvik að ræða, og hafi þessum viðskiptum ekki verið hagað á annan veg en almennt gerist hjá skipafélögum og ferðaskrifstofum þeirra í milli og sama gildi um viðskipti við flugfélög. Aldrei hafi verið um það rætt að halda aðskildu söluandvirði farmiða frá öðru rekstrarfé Ferðaskrifstofunnar Sunnu og ekki hafi verið farið fram á neinar tryggingar í sambandi við þessi viðskipti. Stefndi Guðni mótmælti allri persónulegri aðild að þessu máli, þar sem samningur skipafélagsins sé við Ferðaskrifstofuna Sunnu h/f, en ekki hann. Skipafélaginu hafi verið í löfa lagið að krefjast tryggingar eða persónulegrar ábyrgðar vegna þessara viðskipta, ef þeir hefðu viljað tryggja sig frekar en að eiga aðgang að eignum Sunnu h/f. Stefndi Guðni kvaðst hafa gert samninginn við skipafélagið í miklum flýti erlendis í skrifstofu skipafélagsins, en undirbúningur að þessum samningum hafi verið unninn af umboðsaðiljum Sunnu í Aþenu og hafi honum verið kunnugt um það, að skipafélagsmenn hafi leitað upplýsinga hjá íslenska ræðismanninum í Aþenu. Stefndi Guðni taldi því, að þessir aðiljar hafi vitað um það, að Sunna væri hlutafélag. Samningurinn hafi verið vélritaður, áður en hann kom, og afhentur honum til undirskriftar. Það hafi verið sin yfirsjón að hafa ekki komið auga á það, að Sunna væri ekki skrifað sem hlutafélag í þessum samningi. Stefndi Guðni kveðst hafa undirritað þennan samning sem prókúruhafi Sunnu h/f, enda þess getið í upphafi samnings, að hann sé milli skipafélagsins og Ferðaskrifstofunnar Sunnu. Aðiljum skipafélagsins hafi átt að vera fullkunnugt um, að Sunna væri hlutafélag, þar sem skipafélagið hafi fengið upplýsingar um Sunnu frá Hellenic Travel, aðal-umboðsmanni Sunnu h/f í Grikklandi, sem að sjálfsögðu hafi verið kunnugt, að Sunna var hlutafélag.

Sunna h/f hafi orðið að hætta rekstri vegna fjárhagsörðugleika og slæmrar stöðu um miðjan september 1979, stefnanda hafi eins og öðrum verið boðnir nauðasamningar utan réttar.

Stefndi Guðni sagði það rétt, að hann hafi skýrt frá því í telexskeytum til skipafélagsins, að dráttur á skilum vegna farmiðasölu stafaði af tregðu gjaldeyrisyfirvalda á Íslandi. Frjáls yfirfærsla hafi verið, en ekki vegna upphalds, eins og er innifalið í farmiða með skipum. Stefndi Guðni vildi ekki viðurkenna, að hann hafi verið að reyna að blekkja skipafélagið, því

það væri staðreynd, að gjaldeyrisyfirfærslur hafi ekki fengist fyrir skipafarseðlum nema með umtalsverðum eftirgangsmunum. En það sé staðreynd, að þegar telexskeytið, dags. 18. ágúst 1979, var sent, hafi Sunna h/f átt við verulega fjárhagsörðugleika að stríða, en þá hafi verið talsverð von um, að úr rættist næstu daga.

Hinn 10. okt. sl. var stefndi Guðni yfirheyrður hér fyrir dómi vegna máls þessa. Hann kvaðst enn vera stjórnarformaður Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f, en ekki væri haldið uppi vörnum fyrir hlutafélagið í þessu máli. Fram kom hjá stefnda Guðna, að Ferðaskrifstofan Sunna h/f starfaði ekki, en félagið væri ekki undir gjaldþrotaskiptum. Lögmaður stefnda Guðna upplýsti, að ekki hafi formlega verið beðið um gjaldþrot.

Stefndi Guðni kannaðist við undirritun sína á dskj. 3 og sagði það undirritun sína sem prókúruhafa Sunnu. Hann hafi lesið, að samningurinn var á milli stefnanda og Sunna Travel og hafi hann undirritað f/h Sunnu. Fram kom hjá stefnda Guðna, að stefnanda hafi verið fullkunnugt um, að Sunna væri hlutafélag. Stefndi Guðni var spurður um það, hvernig nafnritun hans hafi verið háttað í viðskiptum hans við umboðsmenn hans í Grikklandi. Stefndi Guðni kvaðst ekki muna það, það hafi sjálfsagt ekki verið gerðir skriflegir samningar um öll þau viðskipti. Hann kvaðst ekki muna, hvort hann hafi þá notað stimpil með h/f eða skrifað á sama hátt undir og hér.

Á dskj. 30 er bréf frá rannsóknarlögreglu ríkisins til gjaldeyriseftirlits Seðlabanka Íslands, dags. 22. febrúar 1980. Í bréfi þessu er óskað upplýsinga um það, hvort fyrir hendi séu umsóknir frá Sunnu h/f og/eða Guðna Þórðarsyni um gjaldeyrisyfirfærslur til handa Perlus Cruises vegna farmiðasölu á tímabilinu ágúst 1978 til ágúst 1979. Óskað er eftir ljósriti af umsóknum þessum, ef til eru. Óskað er eftir upplýsingum um það, hvort almenn gjaldeyrisviðskipti hafi verið stöðvuð einhvern tíma á ofangreindu tímabili. Einnig er spurt um, hvort Sunna h/f og/eða Guðni Þórðarson hafi óskað eftir vottorði frá gjaldeyriseftirliti Seðlabanka Íslands um stöðvun gjaldeyrisviðskipta á ofangreindu tímabili.

Á dskj. 24 er svar Seðlabankans við bréfi þessu. Þar kemur fram, að eftir athugun hafi ekki fundist yfirfærslubeinir frá Ferðaskrifstofunni Sunnu h/f til viðkomandi skipafélags á tilgreindu tímabili. Á tímabilinu 25. ágúst til 6. september 1978 hafi gengi á erlendum gjaldeyri ekki verið skráð og á sama tíma því ekki verið um gjaldeyrisölu að ræða. Sennilegt sé, að dagana fyrir 25. ágúst 1978 hafi einhver tregða verið með yfirfærslur, en eftir 6. september 1978 hafi ekki verið neinar hömlur á yfirfærslum umfram það, sem venjulega sé. Í gjaldeyriseftirliti Seðlabankans og gjaldeyrisdeild bankanna hafi á greindum tíma ekki verið gefnar skriflegar yfirlýsingar til ferðaskrifstofunnar um lokun á yfirfærslur til viðkomandi skipafélags. Að öðru leyti er tekið fram, að ef þessar greiðslur hefðu rúmast innan reglna,

sem um ferðagjaldeyri giltu á þessum tíma, þá sé ekki ástæða til að ætla að tafir hefðu átt að eiga sér stað gjaldeyrisfyrirvalda vegna.

III.

Við munnlegan málflutning var því haldið fram af hálfu stefnanda, að ekki væri tölulegur ágreiningur í málinu.

Á dskj. 3 séu greindir samningsaðilar, þ. e. stefnandi og Sunna Travel Bureau. Í samningnum komi fram, að hann sé ekki við félag með takmarkaðri ábyrgð. Stefndi Guðni riti á samninginn á tveim stöðum fyrir utan undirskrift, alltaf sé nafnritunin eins, bara persónuleg undirritun. Aldrei sé tekið fram, að undirritað sé fyrir hönd fyrirtækis með takmarkaðri ábyrgð. Sunna Travel Bureau sé ekki í firmaskrá. Ef Guðni hefði verið að undirrita sem prókúruháfi, þá hafi honum borið að undirrita pr. pr.

Persónuleg ábyrgð stefnda Guðna byggist á því, að hann hafi sjálfur gert samninginn og beri því ábyrgð gagnvart stefnanda. Farseðlarnir hafi verið seldir á skrifstofu Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f og ef til vill hafi andvirði farseðlanna runnið til félagsins.

Á dskj. 4 séu farseðlarnir og séu þeir stimplaðir, en aldrei með stimpli, sem gefi til kynna, að um hlutafélag sé að ræða.

Á framlögðum telexum komi í ljós, að stefni Guðni hafi blekkst stefnanda. Þá er stefndi Guðni hafi sent telex á dskj. 19 18. ágúst 1979, muni honum hafa verið fulljós staða fyrirtækisins Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f. Um miðjan september 1979 hafi framkvæmdastjóri stefnanda komið hingað til lands og ætlað að hitta stefnda Guðna og þá komið að lokuðum dyrum Ferðaskrifstofunnar Sunnu. Hinn 17. september 1979 hafi verið beðið um greiðslustöðvun fyrirtækisins og hafi úrskurður um greiðslustöðvun verið kveðinn upp 26. september 1979. Sá úrskurður hafi runnið út í desember 1979.

Af hálfu stefnda Guðna Þórðarsonar eru kröfur rökstuddar með því, að honum sé ranglega stefnt í máli þessu, þar sem hann eigi enga aðild.

Því sé ranglega haldið fram í stefnu og greinargerð stefnanda, að stefndi Guðni hafi gerst aðalumboðsmaður stefnanda á Íslandi. Í því sambandi er bent á umboðssamninginn, sem stefnandi hafi sjálfur lagt fram sem dskj. 3, en í upphafi þess samnings komi fram, að það sé Sunna h/f, sem sé aðalumboðsmaður, „the general agent“, stefnanda, og hafi stefndi Guðni skrifað undir samninginn fyrir hönd aðalumboðsmanns. Þá er einnig bent á dskj. 23, en á bls. 13 í auglýsingabæklingnum sé upptalning á aðalumboðsmönnum stefnanda og þar komi fram, að aðalumboðsmaður stefnanda á Íslandi sé Ferðaskrifstofan Sunna h/f, en ekki stefndi Guðni.

Við munnlega málflutning var því haldið fram af hálfu stefnda Guðna, að það valdi ekki ábyrgð stefnda Guðna, að hann hafi undirritað samning-

inn á dskj. 3 án þess að skrifa pr. pr. eða f. h. Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f. Samningurinn hafi verið tilbúinn til undirritunar hjá stefnanda, þegar stefndi Guðni kom þangað til undirritunar.

IV.

Álit dómsins.

Samningurinn á dskj. 3, sem er grundvöllur viðskipta málsaðilja, var gerður í Grikklandi. Samkvæmt texta samningsins er hann á milli Perlus Cruises Company Ltd. og „Sunna Travel Bureau“. Nafnið „Sunna Travel Bureau“ ber ekki með sér, að þar sé um fyrirtæki með takmarkaðri ábyrgð að ræða, sbr. 4. mgr. 9. gr. laga nr. 42/1903. Undirritun stefnda Guðna undir samninginn ber hvorki með sér, að hann undirriti samninginn fyrir hönd einhvers né sem prókúruhafi einhvers aðilja, sbr. 28. gr. laga nr. 42/1903, og þá ekki heldur, að hann undirriti fyrir hönd félags með takmarkaðri ábyrgð.

Með því að undirrita samninginn, eins og stefndi Guðni gerði, gaf hann til kynna, að hann semdi fyrir einkafyrirtæki sitt og væri að taka á sig persónulega ábyrgð á efndum samningsins.

Ekki hafa verið færðar sönnur að því, að stefnanda hafi mátt vera kunnugt um, að viðsemjandinn „Sunna Travel Bureau“ væri hlutafélag. Auglýsingin á bls. 13 í auglýsingabæklingi stefnanda, dskj. 23, gefur ekki til kynna, að stefnandi hafi talið „Sunna Travel Bureau“ hlutafélag. Ekkert framlagðra dómskjala gefur til kynna, að viðsemjandi stefnanda sé hlutafélag. Flestallir farseðlarnir, sem fylgja dskj. 4, eru stimplaðir „Sunna Travel“ eða „Sunna Tourist Bureau“, en hvergi kemur fram í stimplun, að um hlutafélag sé að ræða.

Með vísan til þess, sem hér hefur verið rakið, telst stefndi Guðni persónulega ábyrgur gagnvart stefnanda, hvort sem það hafa verið mistök eða ekki, að ekki var tekið fram í samningnum, að hann væri við hlutafélag, sbr. 31. gr. laga nr. 7/1936 per analogiam.

Stefnda Ferðaskrifstofunni Sunnu h/f er löglega stefnt, og ber því skv. 118. gr. laga nr. 85/1936 að dæma málið eftir framlögðum skjölum og skilríkjum að því er þennan stefnda varðar.

Af hálfu stefnanda er því haldið fram, að „Sunna Travel Bureau“ sé ekki skráð í firmaskrá, og eftir nafninu að dæma getur það ekki verið skráð í hlutafélagaskrá. Í skjölum þeim, sem stefnandi byggir kröfur sínar á, er ekki minnst á stefnda Ferðaskrifstofuna Sunnu h/f. Þykir því bera að sýkna þennan stefnda af kröfum stefnanda sökum aðildarskorts.

Niðurstaða málsins verður því sú, að varakrafa stefnanda verður tekin til greina og stefndi Guðni Þórðarson dæmdur til þess að greiða stefnanda

hina umkröfðu fjárhæð, sem ekki hefur verið tölulega vefengd og er í samræmi við framlögð skjöl.

Vaxtakröfu stefnanda hefur ekki verið sérstaklega mótmælt, en þegar til þess er litið, að í málinu er dæmt um kröfu erlends aðilja á hendur íslenskum aðilja, og kröfuna ber að greiða í bandaríkjadöllum eða íslenskum krónum eftir gengi bandaríkjadala á greiðsludegi, þykir ekki unnt að taka vaxtakröfu stefnanda til greina að öllu leyti. Rétt þykir að ákveða vexti með hiðsjón af þeim vöxtum, sem greiddir eru af innlendum gjaldeyrisreikningum samkvæmt ákvörðun Seðlabanka Íslands, en vextir af reikningum í bandaríkjadöllum hafa á þeim tíma, sem hér skiptir máli, verið 7% ársvextir, og verður stefndi Guðni dæmdur til að greiða þá vexti frá 1. janúar 1979 til 1. júní 1980, en 13% ársvexti frá þeim tíma til greiðsludags, sbr. auglýsingu Seðlabanka Íslands 29. maí 1980 um vexti við innlánsstofnanir o. fl., III. kafla, c lið in fine.

Málskostnaður ákveðst kr. 3.000.000.

Dóminn kváðu upp Auður Þorbergsdóttir borgardómari og Stefán Hirst, fyrrverandi framkvæmdastjóri. Uppkvaðning dómsins hefur dregist vegna mikilla anna formanns dómsins.

D ó m s o r ð:

Stefndi Ferðaskrifstofan Sunna h/f skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Kjartans Reynis Ólafssonar hæstaréttarlögmans f. h. Perlus Cruises, í máli þessu.

Stefndi Guðni Þórðarson greiði stefnanda, Kjartani Reyni Ólafssyni hæstaréttarlögmanni f. h. Perlus Cruises, \$ 62.739.00 með 7% ársvöxtum frá 1. janúar 1979 til 1. júní 1980, en með 13% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags, og kr. 3.000.000 í málskostnað, allt innan 15 daga frá lögbirting dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Jóhann J. Ólafssonar.

Ljóst er af samningi þeim milli málsaðilja, sem fram er lagður í máli þessu sem dskj. 3, að samningurinn er gerður við fyrirtækið „Sunna Travel Bureau“.

Fram kemur í málinu, að samningurinn er undirbúinn af stefnanda. Stefndi er vanur viðskiptum og hefur haft venjulegan aðgang að upplýsingum um lánstraust viðsemjanda síns, svo sem viðskiptabanka og verslunarráð. Það er staðreynd, að fyrirtækið Ferðaskrifstofan Sunna er hlutfélag, og er sú staðreynd skráð af opinberum aðilja héraendis á þeim tíma, sem hér skiptir máli, firmaskrárritara.

Stefndi ber því sönnunarbyrði á því, að stefndi Guðni Þórðarson hafi

beitt blekkingum, sem leyndu hann þessari staðreynd, eða lofað honum persónulegri ábyrgð umfram aðra lánardrottna Ferðaskrifstofunnar Sunnu h/f. Það hefur stefnandi ekki sannað, og skal stefndi Guðni Þórðarson því vera sýkn af kröfum stefnanda í máli þessu. Í samræmi við þetta er það niðurstaða mín, að taka beri þrautavarakröfu stefnanda til greina og dæma stefnda Ferðaskrifstofuna Sunnu h/f til greiðslu hinnar umkröfðu skuldar, enda styðst hún við framlögð gögn.

Ég er sammála meiri hluta dómsins að því er varðar ákvörðun vaxta af hinni tildæmdu fjárhæð svo og ákvörðun um málskostnað.

Dómsorð mitt verður því svohljóðandi:

Stefndi Guðni Þórðarson skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Kjartans Reynis Ólafssonar hæstaréttarlögmanns f. h. Perlus Cruises, í máli þessu.

Stefndi Ferðaskrifstofan Sunna h/f greiði stefnanda, Kjartani Reyni Ólafssyni hæstaréttarlögmanni f. h. Perlus Cruises, \$ 62.739.00 með 7% ársvöxtum frá 1. janúar 1979 til 1. júní 1980, en 13% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags, og kr. 3.000.000 í málskostnað, allt innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Fimmtudaginn 10. mars 1983.

Nr. 55/1983. **Ákærvaldið**

gegn

Guðmundi Sigurðssyni.

Kærumál. Vitnaskylda.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson og Halldór Þorbjörnsson og Guðrún Erlendsdóttir, settur hæstaréttardómari.

Ríkissaksóknari hefur skotið hinum kærða úrskurði til Hæstaréttar með kæru 1. þ. m., er barst Hæstarétti hinn 3. þ. m. Gerir hann þá kröfu, að varnaraðilja verði dæmt skylt að bera vitni í siglingadómsmálinu: Ákærvaldið gegn Eiríki Þór Sævari Guðlaugssyni.